

Collegial-Tidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 36. Den 6 September 1800.

Trykt i Kjøbenhavn hos Direktør Johan Frederik Schulz.

Undertegnede ere Redaktører, Forlæggere og Udgivere af
denne Tidende:

Christian Knudsen. Peter Johan Monrad.

Cancelliesaadet og Assessorer i det danske Cancellie.

Følgninger.

Under 27 August d. A. er igjennem Rentekammeret udsærdiget en Forordning, angaaende Skriverpengenes Erlæggelse af de Skatydende til Amtsforvalterne i Danmark, for Afkrivningen af de kongelige Skatter og andre Afgifter. Dens væsentlige Indhold er følgende: At, ligesom den i de senere Aaringer tiltagende Udstyknings af de samlede Jordegodser i Danmark, hvortil Vedkommende saavel ved egen Fordeel, som ved adskillige af Hs. Majestæts tilstaaede Benaadninger og Friheder, have fundet sig opmuntrede, har paa den ene Side haft dem for Staten fordeelagtige Virkning, at en stor Mængde Fæstere ere blevene Eiere af deres Gaarde, nye Bopæle og Næringsveje for mange af Bøndestanden aabnede ved

Hovedgaardstaxter og store Bøndergaardes Deling i mindre Jordlodder, og i Almindelighed Jord Eiendommens bedre Dykning fremmet og deres Værdi betydeligen forøget, saa har Hs. Majestæt paa den anden Side erfaret: at deslige hyppige Udskykninger og den betydeligen tiltagne Mængde af Selveiere eller særskilte Skatydende medfører en saa byrdefuld Forøgelse af de, Oppebørselsbetjenternes, i Folge Forordningen af 30 Januar 1793, dens 1 Kapitels 4 §, paaliggende, Forkræninger med de kongelige Skatters og andre Afgifters Oppebørsel og Afkrivning saavel i Kontribuenternes Qvitteringsbøger, som i Amtstuenes Kasse- og Hovedbøger, at Amtsforvalterne derved have seet sig nødsagede til at antage flere Kontorbetjenter, end forhen vare fornødne. Hs. Majestæt har derfor fundet nødvendigt og billigt: at Amtsforvalterne for deres saaledes forøgede Udgifter, hvilke de ikke uden Savn formaae at bestride af den dem tillagte Embedsløn, tilstaaes nogen Godtgjørelse, hvilken efter Sagens Natur bør udredes af vedkommende Skatydere, som Skriverpenge for Afkrivningen af Skatterne, ligesom saadant i lang Tid har været brugeligt i Hertugdømmene. I denne Henseende befales: at enhver Eier af et komplet Jordegods skal herefter, i Skriverpenge for de kongelige Skatters og de andre Afgifters Afkrivning, til vedkommende Amtsforvalter erlægge To Rigsdaler aarligen, eller 48 Stilling kvartaliter: Eieren af et ukomplet Jordegods Een Rigsdaler aarligen, eller kvartaliter

ter 24 Skilling: Præster, enkelte Bøndergaardes, Møllers og udstykkede Jordlodders Eiere, samt Huusmænd, naar disse have over een Tønde Hartkorn, aarligen Sexten Skilling, eller kvartaliter 4 Skilling: og Selveiers Huusmænd paa een Tønde Hartkorn og derunder aarligen 4 Skilling, eller kvartaliter 1 Skilling. Huusmænd, som intet Hartkorn eie, fritages derimod aldeles for deslige Skriverpenges Erlæggelse. Og, ligesom Kongen har den Tillid til Amtsforvalternes Retsskaffenhed, at ingen iblandt dem vil tillade sig at modtage højere Skriverpenge, end de her anordnede, saa paalægges dem ogsaa alvorligen det nøieste Tilsyn med deres Kontorbetjenteres Forhold i denne Henseende, saaledes at de derfor til alle Tider kunne staae Hs. Majestæt til Ansvar.

(Fortsættelse af Forordningen angaaende Landmilice-Indretningen i Hertugdømmene.)

16) Saalænge der er andet Mandskab mellem 18 og 36 Aar i Sessionsdistriktet, maae de Gifte, der ere over 24 Aar gamle, og blandt disse fortrinligen Ræthherne og de som have Børn, ei udtages til Soldater. I lige Fald skal en gammel Gaardeiers eller en Enkes eneste Søn, der driver Gaarden, være fri; og, naar slige Forældre have flere Sønner, een af dem, efter deres Valg; dog ei den Tjenstdygtige fremfor den Utjenstdygtige, der endnu kan nytte dem, og altid kun saalænge som han tjener hos dem. Men, mangler det

paa

paa andet dygtigt Mandskab, saa afgive disse Om-
 stændigheder ei nogen Befrielsesgrunde.

17) Hvo der med den ham, som Reserve, foresatte Øv-
 righeds Vidende og Tilladelse er ansat nogetsteds til
 ordentlig Skolemester, er, saalænge han beholder
 denne Egenkab og aarligen beviser samme, fri for Ud-
 tagelse.

18) Hvo der, efter fremvilft Attest fra Herredsprov-
 sten om sine Anlæg og Evner, med Øvrighedens Til-
 ladelse, lader sig forberede til Landungdommens Und-
 derviisning i et af Skolemester-Seminarierne i Kiel
 og i Danmark eller i det tønderske Skolemester-In-
 stitut, er, saa længe han der opholder sig, og, naar
 han har opholdt sig der 2 Aar og derover, og han
 forpligter sig til at antage et Skoleembed, og ogsaa
 i Fremtiden, saalænge han beviser, at han lever over-
 eensstemmende med denne Bestemmelse og besørger
 Skoleforretninger, befriet fra Udtagelse, men bliver
 ei udslettet af Lægsregisteret, førend han har erhol-
 det en Skoletjeneste.

19) Naar en Yngling af Bondestanden bestemmer sig
 til at studere, har saadant ikkun da dennes Befrielse
 fra Udtagelse og endeligen hans aldeles Afgang fra
 Lægsregisteret til Følge, naar han strax fra Begyn-
 delsen og til Enden af hans Studier, aarligen med
 troværdige Vidnesbyrd fra offentlige Lærere beviser,
 at han dyrker Videnskaberne ei alene med Glid men
 ogsaa

ogsaa med de dertil fornødne Evner, og især, saasnart han er kommen til Universitetet i Kiel, er af det philosophiske Fakultet, efter anstillet Prøve, befunden fuldeligen forberedet og moden til at benytte den akademiske Underviisning, og skaffer Beviser ogsaa for dette.

20) De med Patenter forsynede Kanal-Eider-Lodser kunne, saalænge de drive denne Haandtering, ei udtages til Landsoldater; men vel deres Sønner.

21) Saa skal og enhver til Landsoldat Udtagen, der i sit Sted skaffer en anden, indfødt og selv ei tjenstpligtig, men ellers udtagelsesdygtig Mand, derved fritages for personlig Landsoldattjeneste og selgeligen kunne erholde et Frihedspas, og skal der i saadant Fald, hvis Vikariusen dør under Tjenestetiden, med hans Nummers Gjenbesættelse gaaes frem efter de sædvanlige Regler, uden Tiltale til Principalen. Ligeledes kunne hele Kommuner forsyne deres udtagne Landsoldaters og Landrekruters Nummere med slige frivillige Vikariusser, og desangaaende indbyrdes og under Øvrighedens Styrelse besørge det fornødne; kun maa den foregaaende Udtagelse ei forsømmes, for at Lægsregisteret kan holdes i tilbørlig Orden. Ogsaa maa disse holde deres med Vikariusser forsynede Landsoldat-Nummere, hele Tjenestetiden tilsammen, besatte, og i Henseende til deres Landrekruters Vikariering iagttage de almindelige foreskrevne Regler. Men over-

hoved

hoved maa, ved enhver efter denne Forordning tilladelig Vikariering, Vikariussen ei være nogen udtjent gevebten Soldat.

22) Saasnart nogen af det unge Mandſkab er konfirmeret, bliver han af Lægdsmanden forestillet for Øvrigheden, som dertil maa anfætte de fornødne Terminer, og af denne, efter en høitidelig Advarsel mod Meened og Forehold af de derpaa satte Straffe, tage i Ed: at han ei uden Tilladelse vil begive sig ud af Amts- (Jurisdiktions-) Distriktet, førend han har erholdet Afſked eller Friheds Pas, og at han, naar han i sin Tid udtages til Soldat, da vil tjene Kongen ærligen og tro. Han har da, naar han enrolles som virkelig Soldat, ingen ny Trostabs-Ed at aflægge. Over denne Beedigelse holdes Protokol, og det Fornødne anfæres i Lægdsregistre. Præsterne maae ved Konfirmationen gjøre de unge Mennesker opmærksomme paa denne Eds Bigtighed og Hellighed. Alle nu allerede konfirmerede Reservers Beedigelse ſkeer for den første Session af ethvert Steds Øvrighed, til de af den dertil fastsatte Terminer, hvorover fuldstændige Liſter ſkulle indſendes til Sessionen.

23) Landsoldaternes Tjenestetid varer 8 Aar fra deres Udtagelse; men de ſkulle ei være pligtige til at tjene længere end til deres 36 Aar er fuldendt. Hvo der er over denne Alder, ſkal af Sessionen erholde sin Afſked, og, dersom han ei har tjent, et Frihedspas.

Hvo

Hvo der er forsynet med nogen af Delene, kan opholde sig i Landet og søge sin Mæring, hvor han vil.

24) Ingen Landsoldat, saalænge han er tjenstdygtig, kan for hans Tjenestetids Ende gives Afsted eller hans Navn udslættes i Rollen, med mindre han ved sin Faders Død faaer en Bondegaard og har tjent 2 Aar. I saa Fald erholder han sin Afsted, uden at være forbunden til at skaffe en anden Mand i sit Sted. Men, dersom han atter mister Gaarden, førend han har fyldt sit 36 Aar, og ei tiltræder strax nogen anden Gaard, saa skal han igjen indskrives i Rollen som Soldat og udtjene den i de 8 Aar endnu manglende Tid. Hvilken Forpligtelse, for at forebygge alle Misbrug og Overtrædelser af denne Forskrift, udtrykkeligen skal indføres i hans Afsted.

25) De af Mandskabet, som efter fuldbendt 28de Aar endnu ei ere udtagne til Soldater, kunne, ifald de bevise, at de have erholdet en Bondegaard til Eien- dom eller Fæste, eller var det endog kun som Sætter- bonde, erhelde Frihedspasser af Sessionen, i hvilke det dog skal anføres, at de, indtil de have fyldt det 36 Aar, igjen skulle indføres i Rollen, dersom de for- inden skulde miste Gaarden igjen, uden strax at til- træde en anden.

(Fortsættelsen følger.)

Ved Reskript af 26 August 1778, bekjendtgjort ved Plakat af 2 Septbr. næstefter, er det tilladt: at Guldsmedlauget i Kjøbenhavn maa forfærdige Guldarbeid fra 18 til 20 Karat og Dukatguld 23 Karat 8 Green, dog at Guldets Gehalt, for at forekomme alt Bedrageri herudi, paa hvert Stykke smaat Arbeid skal stemples, tillige med Guldsmedens eget Stempel, som derfor skal staae til Ansvar, og, naar Arbeidet er af den Størrelse, at derpaa kan sættes Vardinens Stempel, samme da tillige af ham skal prøberes og stemples, samt: at enhver Guldsmed i Kjøbenhavn maa forarbeide Nips under 3 Lods Vægt, af hvad Gehalt de selv maatte finde for godt, dog at Guldsmedens Stempel altid skal sættes derpaa, for at skulle v. re ansvarlig til Guldets Gehalt; ligeledes er det ved Reskript af 7 Februar 1781, bekjendtgjort ved Plakat af 21 s. M., bevilget: at Guldsmedene i Kjøbenhavn maae være fritagne for at stemple det Arbeid, der befindes at være saa smaat og derhos af saadan Façon, at ikke noget kjendeligt Stempel derpaa kan anbringes; men, skulde nogen Mester derimod aflade at sætte de anbefalede Stempler paa sit Arbeid, naar dertil findes Plads, skal han derfor hver Gang bøde 4 Rd. til Politi-Kassen.

I Anledning af en indkommen Ansøgning fra Olsdermanden for Guldsmedlauget i Christiania, ere de, i ovennævnte Reskripter, af 26 August 1778 og 7 Februar 1781, indeholdte Bestemmelser, ved Reskript af

Gaars

Gaars Datum, til Stiftamtmanden over Aggershuus Stift, fastsatte som gjældende for Christiania, ligesom de ere det for Kjøbenhavn.

Under 29 Aug. d. A. er igjennem det danske Cancelli udfærdiget en Instruktion for Brandmajoren i Kjøbenhavn, saaledes lydende: Da Vi allernaadigst have beskikket ham (Henrich Brandemann) til Brandmajor i Bor Residents-Stad Kjøbenhavn, saa er Hovedsummen af de Pligter, Vi paalægge ham, som er betroet at føre Kommando over Kjøbenhavns Brandkorpses Officerer, Officianter og Brandfolk, saavelsom over alt det, som vedrører Eproiternes Brug og Wynstring, forsaavidt ham kan vedkomme, at følge og overholde Bor Forordning af 19 Juli 1799, angaaende Brandvæsenet i Kjøbenhavn, saavelsom og alle andre, denne Sag vedkommende, Love og Anordninger, som nu ere, eller herefter vorde udgivne, udføre alle de Befalinger og Foranstaltninger, som desangaaende af Os, eller hans Foresatte, gives og føies, og efter disse Anordninger og Forfrifter vaage for og virke til, at sammes Piemed, som er at afværge Ildbrand, at dæmpe opkommen Ildbrand, at forhindre dens Udbrydelse, at frelse Menneskers Liv og at bjerger deres Gods, kan i ethvert Tilfælde, til almindelig Sikkerhed, paa bedste og hastigste Maade opnaaes. Som Følger af bemældte, Brandmajoren i sit Embeds Førelse paaliggende, Pligter, have Vi fastsat

efter,

efterfrevne nærmere Bestemmelser, som Vi herved allernaadigst befaler ham, paa det næieste at iagttage.

A. I Henseende til Kommandoen i Brand-Korpsen.

1) Ligesom Brandmajoren selv næie skal efterleve de Befalinger, som den, i 49 § af Brandsforordningen benævnte, øverste Officeer, ved paakommende Ildbrand, giver ham, saa skal han ogsaa paasee og holde over, at samtlige Brandkorpsens Officerer, Officianter og Mandskab iagttage, hver især, sin Skyldighed, og uden Ophold efterleve og udsøre de Befalinger, som dem gives af ham selv eller andre deres Foresatte, og overalt, saavel ved Øvelserne, som ved virkelig Ildbrand, næie iagttage Subordinationen.

2) Han skal, efter Overlæg med den benævnte Øverstkommenderende og med hans Samtykke, meddele Brandkorpsens Officerer og Officianter Instruktioner, i hvilke enhvers Pligter, som i Brand-Anordningen i Almindelighed ere nævnte, med Hensyn til enhvers Forretninger, næiere bør udvikles. Saa haver han og at holde en Protokol over Brandvæsenets Officianter efter disses Anciennitet, tilligemed en Journal, hvori indføres hvad dagligen bliver mældt eller ordineret, saa og alle Ildsvaader og de derved Mødte, m. v.; samt en Protokol over alle indkommende Breve og Dokumenter, en Korrespondence-Protokol og en Inventari-Protokol.

- 3) Da alting ved Brandvæsenet beroer paa den Orden og Hastighed, hvormed Anstalterne imod Ilden gøres, saa har han, ved enhver Ildbrand, at handle efter den Plan, som enten han, eller den øverste kommanderende Officeer, efter de lokale Omstændigheder, anseer fordeelsagtigst til at dæmpe Ilden, og at indrette alting saaledes, at ikke den ene Foranstaltning hindrer den anden, hvorfor han ikke alene skal gjøre Planen, men ogsaa bestandigen holde Pien med, at den i alle sine Dele paa ethvert Sted vel udføres. Til denne Hensigt skal han, især søge at indføre Stilhed ved det Mandskab, som staaer under Kommando, saaledes at, saavidt muligt, de Kommanderendes Stemme og ellers ingen andens, høres af alle.
- 4) Jo meer den Fare, som de Brandlidende og deres Naboer ere underkastede, opmuntrer enhver til, med Velvillighed at komme dem til Hjælp, og denne Bevillie af de Kommanderende bør opvækkes og benyttes, da derved Piemedet bedst opnaaes, desto meer er det Brandmajorens Pligt, ikke at holde de Brangvillige og Seendragtige, hos hvilke venlige og alvorlige Formaninger have været frugtesløse, deres Forhold tilgode.
- 5) Saasnart Huusild er opkommen, skal Brandmajoren sende en Brand-Officeer til de nærmeste Brandtaarne, for at agte paa Ilden og i Tilfælde, at den skulde angribe flere Steder, da strax at give Brandmajoren Underretning derom, saavelsom for at paa-

see, at de rette Signaler, efter Brandmajorens Ordre, gives fra Taarnet.

6) Til at vedligeholde Orden overalt, i Ildsvaades Tilfælde, skal Brandmajoren, ved Reserve-Mandskabet og ved ethvert Depot af Riedskaber, Sprøiter med videre, i det mindste kommandere en Brand-Officeer til at have Opsyn ved samme, og, saavidt Antallet af Officererne tillader det, ved hver Sprøite med Anbringere, ansætte en Officeer til ved samme at føre Over-Kommando. I Tilfælde at der ere plantede saa mange Sprøiter ved Ilden, at ikke til enhver kan ansættes een Officeer, skal han paalægge een Officeer Tilsynet med flere Sprøiter og Anbringere. Hvor ellers Officerers Tilsyn kan ansees nyttigt, skal han ikke forsømme at ansætte dem, saavidt Antallet, han har under sin Kommando, tillader det.

7) Brandmajoren har at paasee, at ved Afsløsningen, ingen Worden skeer; at de afløsende Officerer, Officianter og Mandskab i rette Tid indfinde sig, og at de, som skulle afløses, ikke forlade deres Poster, eller Arbeidet, forinden andre ere tiltraadde i deres Sted.

8) Da ingen Forretninger kunne lykkes uden Enighed iblandt dem, som skulle udføre dem, saa bør det være Brandmajoren særdeles magtpaaligende at holde Enighed i Korpsen iblandt Officerer, Officianter og menige Mand, og, ved at opholde enhver til at opfylde sine Pligter og lade alle vedersfares Ret, bortrydde Anled-

ledninger til Uenighed. Han skal ikke mindre søge at forebygge al Uenighed med andre Vedkommende, saasom det borgelige Militære, de Officerer og det Mandskab, som af Sø- og Land-E Staten til Jlden kommanderes, Politiet og flere.

B. Ved Øvelserne med Redskaber.

- 9) Paa det at Redskaberne med Nytte kunne bruges, skal Brandmajoren flittigen øve Officererne, saaledes, at alle erholde den fornødne Kundskab om deres fordeelsagtigste Anvendelse og Færdighed i hastigen og med den fornødne Forsigtighed paa rette Sted at sætte dem i Brug imod, eller ved Jlden, at tage Sprøiterne med Tilbehør fra hinanden og samle dem igjen, m. v. De Officerer, som fuldkomment vide at omgaaes med Redskaberne, skal han igjen bruge til at øve Officianter og Mandskabet. Ved alle Øvelserne skal han paasee, at alene sikre veløvede Folk kommanderes til at gaae til Veirs, og at Redskaberne ikke ved utilbørlig Omgang bestadiges.

(Fortsættelsen følger.)

Blandede Efterretninger.

De ved Affæren imellem Fregatten Freia og adskillige engelske bevæbnede Skibe foranledigede Diskussioner og Underhandlinger ere nu ved en venstabelig Overeenskommelse tilendebragte, og, i Følge denne, ville

bemældte Fregatte og dens Konvoi strax igjen blive frigivne.

Den 3 d. M. er det tilladt Grovsmed-Mester G. J. Dittmer at anlægge en Karet- og Vogn-Fabrik i Kjøbenhavn, og dertil betjene sig af Maler-, Sadelmager-, Smede- og Hjulmager-Svende, uden at disse skulle være indskrænkede af Laugene.

Efter at have, igjennem Stiftamtmanden over Byens Stift, indhentet Bogense-Borgeres, ved en Raadstue-samling tilkjendegivne, Erklæring og de eligerede Mænds Mening angaaende et, fra Byfogden sammesteds indkommet, Forslag om Brolægningen af Fortogene og Gaden for de i Bogense opførte nye Bygninger, har Cancelliet, under 2 d. M., tilskrevet bemældte Stiftamtmand: at Brolægningen paa Fortogene og deres fremtidige Vedligeholdelse maa skee for de nye Bygningers Eieres egen Regning, men Midten af Gaden brolægges paa hele Byens Bekostning og denne Udgift fordeles ligesom andre Byens offentlige Udgifter; dog at Midten af Gaden, mellem Fortogene, paa benævnte Steder, vedligeholdes i Fremtiden af de tilstødende Eiere, hver det Halve.

Fra Exekutores Testamenti i afgangne Etatsraad O. Dalsgaards Bo er, under 31 Juli d. A., til det danske

danſke Cancelli indſendt en fuldſtændig Extract af den, efter bemældte Dalsgaard, holdne og nu ſluttede Skifteſorretning. Af denne erfares, at, naar fra Voets, i eet og alt til den Summa 81,802 Rdlr. 92 Sk. udbragte, Formue afdrages de, ifølge Testamentet *), udbetalte Legata og andre Stervboets Udgifter, i alt til Beløb 62,381 Rdlr. 29½ Sk., ſaa bliver tilbage den Summa 19,421 Rdlr. 62½ Sk., der tilfalder Frederiks Hospital **), ſom Voets Universal-Arving.

Pedige Embeder.

Under det danſke Cancellie: Det reſiderende Kapellani ved Domkirken i Viborg, ſamt Præſte-Embedet ved Tugthuset ſammesteds, 180 Rdlr.; Hjørlande Sognekalde i Sjælland, 400 Rdlr.; By- og Raadſtueſkriver-Embedet i Naſtkov, ſamt Herredsſkriver-Embedet i Lollands Nørre-Herred, hvoraf ſvares 200 Rdlr. aarlig til Formanden.

Befordringer og Afgang.

Under det danſke Cancellie: Den 5 Septembris ere Rand. Theol. J. Frechland og J. W. Veſch udnævnte til Skibspræſter paa den kongelige Flaade.

Under det tydſke Cancellie: Den 29 Auguſt er Læreren ved Petri Skole her i Staden, H. Chriſtian

*) See Collegial-Tidenden for 1798, S. 282.

**) See Collegial-Tidenden for d. A. S. 524.

stensen, beklædet til Kopiist i det tyske Cancelli; Doktor Philosophiæ M. T. Reimer til Adjunkt ved det philosophiske Fakultet i Kiel; B. O. Flor til Organist og Degn til Varmstedt i Grevskaabets Rantzau; den første Borgemeister og Stads Sekretær i Garding, J. W. Jürgens, i Naade entlediget.

Under Rentekammeret: Den 3 September ere Proprietarerne H. Gundorph og J. Ørvinggaard til Hvanstrup udnævnte til virkelige Kammerraader; Byfoged S. E. Jørgensen i Stege til Kammerraad; Inspektør Møller paa Gudumland forundt aabent Brev paa Kammerraads Rang, efter Rangforordningens 7de Klasse No. 2., og Exam. Jur. W. F. Krøg beklædet til Syssemand for Hunevands Sysse under Norder-Amtet i Island.

Under Admiralitetet: Den 23 August ere følgende Søfarende, nemlig: Fronter, Frønsen, Jørgensen, Nyeborg, Raasløff, Smith, Møller, Lind, Winterberg, Böhne, Helt, Wang, Mandulff, Lassen, Rosenkilde, Maton og Franken, meddeelte Depeche og antagne til Maanedes-Lieutenanter paa de, i forrige Nummer, ommældte Vilkaar. Den 29 August ere Kadetterne S. Holsten, P. M. Luren, M. Wulff, Glødvad, Willemoes og Prehn avancerede til Sec. Lieutenanter, og Kadet-Adjutant Dorn, samt Kadetterne C. F. Kleugel, Lorck, Clemens, Cederfeldt, Neche, Gyldepalm, J. Lund og Bødelse til Maanedes-Lieutenanter.